

Stine Munchs prædiken 24. søndag efter trinitatis

Taler

Stine Munch
Sognepræst

Dato

10. november 2024

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 5, vers 17-29

1 I dag handler det hele om dom. Det står tydeligt, at det er Kristus der er dommeren. Og sådan lyder det jo også i trosbekendelsen, som vi bekendte før.

5 *Guds enbårne søn, Vor Herre, skal komme at dømme levende og døde.*

Jeg er nok ikke den eneste der engang imellem tænker på, hvordan mon det kommer til at foregå? Og ikke mindst hvornår??? Paulus og de andre første kristne var overbeviste om, at det ville ske meget hurtigt efter begivenhederne i
10 Jerusalem, og helt sikkert i deres egen tid. Det gjorde det så bare ikke.

Det var derfor, at Paulus havde så travlt med at rejse rundt og stifte menigheder alle vegne. Folk skulle omvende sig til Kristus, hellere i går end i dag, for han kunne komme hvert øjeblik det skulle være!

15

Det skete altså bare ikke, og de etablerede menigheder blev kirke, og kirken indstillede sig på et lidt længere perspektiv... Og så skete der indimellem det, at når Kristus ikke selv kom og holdt dom, så tog kirken sagen i egen hånd og udnævnte sig selv til en slags vikar-dommer her på jorden.

20

At bilde folk ind, at kirken og hele dens væsen havde styr på hvem der skulle brænde op i helvede og hvem der skulle frelses, viste der sig faktisk at være pænt gode penge i. Der var blandt andet det, Luther gjorde op med under reformationen som førte til den protestantiske del af kirken, som vi jo hører til.

25

Og nok gjorde Luther og de andre reformatorer op med dette magtmisbrug, mееeen, helt at stoppe Kristi vikar-bureau på jorden, blev det alligevel ikke til.

30 I hvert fald har jeg i min tid som præst haft en del samtaler med folk der var alvorligt nervøse for, om de røg i helvede for at have kærester før de blev gift, for at spille kort ude bag missionshuset da de var børn. Og det kan altså være affærer der tager sig nok så alvorlige ud, når man hele sin barndom og ungdom har hørt på, at hvis du gør det der...så vil Gud straffe dig.

35

Det kan vi nok ryste på hovedet af. Men. Vi laver jo også undergangsbilleder i dag. De er bare nogle andre... Og hvor det før hen i højere grad var Guds skyld, altså ham der straffede for et eller andet, så synes ulykkerne nu at være vores egen skyld.

40

Jeg kan huske det allerede fra jeg var barn og gik i børnehave i 70'erne. Hvis man smed papir i skoven, så blev man udnævnt til 'skov-svin' og så kunne der ske det, at man blev skyld i skovens død. Og i dag er det vel faktisk blevet værre, og de små børn har onde drømme om klimaforandringer og tør måske endda ikke at nyde de varme somre. Her må vi forsøge at finde en eller anden balance når vi 45 taler med børn om disse alvorlige tilstande, så vi ikke skræmmer dem fra vid og sans med dommedagsscenarier og amerikanske præsidenter der i børns ører lyder som mønstre der får hele verden til at gå under.

50 Guds dom rummer to forskellige udgange: frelse eller fortabelse.

Den verdslige klima-dom over os selv rummer kun een udgang: fortabelse. Det store kollektive undergangsscenario er skildret i efterhånden en del dommedagsfilm, gerne som en klimakatastrofe med enten for meget vand, eller 55 for stor tørke.

I trosbekendelsen hører vi som sagt, at *Jesus* skal komme igen for at dømme levende og døde.

60 Det er altså *Kristus* der dømmer den enkelte. Ikke en noget-for-noget Gud. Men Kristus, som var menneske i vores verden. Et menneske, der kan forbarme sig over andre, som Jesus gør det mange gange i det nye testaments historier.

For eksempel i historien om den hedenske kvinde og de små hunde. Jesus afviser 65 at hjælpe en kvinde med en syg datter, fordi hun er hedning..

Jesus siger til kvinden: »Jeg er ikke sendt til andre end til de fortabte får af Israels hus.« Men hun kom og kastede sig ned for ham og bad: »Herre, hjælp mig!«
70 Han sagde: »Det er ikke rigtigt at tage børnenes brød og give det til de små hunde.«

Men hun svarede: »Jo, Herre, for de små hunde æder da af de smuler, som falder fra deres herres bord.« Da sagde Jesus til hende: »Kvinde, din tro er stor.
75 Det skal ske dig, som du vil.« Og i samme øjeblik blev hendes datter rask.

Anderledes sagt: Jesus giver andre en chance til. Og det er vel egentlig det, kristendommen handler om: At vi hele tiden får givet en chance til. At vi får givet syndernes forladelse. På trods af menneskehedens elendighed.

80

I Johannesevangeliet beskrives dommen på en særlig måde.

85

Her er det ikke Gud eller Jesus der dømmes mennesket – det dømmes sig selv igennem den måde, det reagerer på lyset, på Kristus.

Dommen finder altså sted i den enkeltes møde med lyset, for her viser det sig,
90 hvem mennesket er.

To livsmuligheder står over for hinanden: Mørket; at øve ondt, handle egoistiske med skjulte motiver, eller at gøre sandheden, gøre det, som er åbent og uden mørke.

95

Men. Vi er mennesker. Vi har både lys og mørke, ondt og godt i os.

100 Jeg tror ikke nogen af os kan se tilbage på et liv uden hårdhjertethed eller svigt. Anderledes sagt, ingen af os kan sige os fri for også at gå ind i mørket.

Det kan være, at vi tog nogle valg i livet, som vi nu fortryder; og måske har vi mange gange affejet et andet menneske med et "jeg har ikke tid?" Eller hvad ved
105 jeg – vi ved hver især hvor vi svigtede.

Hvad skal vi stille op med det? At vi er så sammensatte? At vi ofte gør det onde, vi ikke vil?

110

Vi må høre, hvad det er, Jesus også siger til os her i dag. For Jesus taler jo ikke kun om, hvad vi gør.

115

Han taler også om, at hvis vi hører hans ord og tror på ham, der har sendt ham, så har vi evigt liv og kommer ikke for dommen; så er vi allerede gået over fra døden til livet.

Så har vi fået liv i livet; sådan at mørket aldrig skal overmande os igen.

120

Gid vi, hvert eneste øjeblik, kunne holde fast i det lys Kristus skinner på os med.

Men det er så svært for vores menneskelige natur som ofte foretrækker mørket at gemme sig i.

125

Og det, Jesus siger her i dag, det aflyser ikke dommedag, men det sætter en **ny** mulighed ind over dommedag.

130

Nemlig muligheden af, at Jesus giver os liv ved hans død på korset.

Så er det ikke længere vores handlinger og vores måde at leve på, der afgør dommen.

135

Men så har Jesus stillet sig ind foran mørket og lyser igennem det. Det er befrielsen.

Og det er i dét lys, at vi skal høre om dommen.

140

For dommen fældes af ham, der gav sit liv af kærlighed til os.

Dommen over os fældes af ham, vi senere i gudstjenesten skal høre sige: *Dette er*

mit legeme, som gives for jer. Denne kalk er den nye pagt i mit blod, som udgydes for jer til syndernes forladelse.

150 Og det skal give os mod til at tilgive og elske andre, som vi selv er tilgivet og elsket, ja frelst, af Kristus.

Ordet 'frelse' betyder, som jeg også har sagt før, oprindeligt 'fri hals' som, hvis man siger det hurtigt, bliver til 'frelse'. Forbryderen bliver altså frelst fra, får 'fri
155 hals' fra, den løkke som hænger om halsen på forbryderen.

På samme måde har Gud gjort sit regnskab op med os, og vi har ikke længere noget udestående med Ham.

160 I salmen: Rejs op dit hoved, som vi næsten ikke kan komme udenom en dag som i dag, siger Grundtvig det på denne måde:

*Ej mer du gruer for dommedag,
165 du ved, din dommer har ført din sag
og fra sig selv den vundet*

Og når det er sådan det er, så kan og skal vi gå ud og gøre noget for de andres skyld, nu man egentlig ikke længere kan gøre noget for sin egen skyld.

170

For sin egen frelses skyld. Vi skal ikke arbejde for frelsen, det er slet ikke nødvendigt! for gennem Jesus, dommeren, er der allerede afregnet.

Mennesket er blevet forsonet med Gud.

175

Og al den kærlighed vi får, skulle gerne gøre, at vi så har bare en anelse lettere ved at tilgive og elske vor næste, som vi kan synes er så komplet umulig.

180

Det fortælles om Luther, at han engang blev spurgt, hvordan man kan vide, om man var værdig til at gå til nadverbordet og modtage Kristi legeme og blod.

185 Luther svarede: Det kan du deraf vide, om du glad og gerne tilgiver din næste.
Og hvis det er sandt, kan man vel ret let komme i tvivl om sin egen værdighed.

Men Luther fortsætter med at sige: Og hvis du ikke gør det (glad og gerne tilgiver din næste) så skynd dig til alters, indtil du får det lært.

190

Det er ikke sikkert, at vi nogensinde får det lært. Så derfor har vi brug for at gå til alters, at modtage syndernes forladelse, at få en chance til, hele livet igennem.

Og tænk hvis det ikke var sådan.

195

Tænk, hvis der ingen tilgivelse var, og vi var overladt til os selv.

Tænk hvis det var sådan, at hver enkelt ene og alene havde ansvar for at livet lykkes.

200

Og derfor skal råbes fra tagene: at Kristus giver os en chance til! Også selvom vi på ingen måde har fortjent det.

Men vi skal selv komme til ham.

205

Vi bliver ikke fanget ind, og der er heller ikke tale om nogen omklamring, når vi forsigtigt vover os til gudstjeneste, eller op til nadverbordet.

210 De åbne arme, sådan som vi ser Kristus her i kirken, vil altid være parate til at tage imod os, når vi kommer, uanset *hvornår* og uanset *hvad* vi har med i bagagen.

Det er faktisk det vigtigste.

215 Og så *kunne* det da være meget rart at vide, hvornår dommedag kommer og hvordan det mon vil være.

Og hvad med det med, at de døde skal stå op af gravene.. Ja, jeg ved da heller ikke hvordan det skal ske.

220

Men jeg tror, AT det skal ske.

225 Hvordan og hvorledes det synes jeg faktisk vi skal overlade til Gud at have styr
på og så i øvrigt øve os i at elske vor næste, livet og Gud af hele vort hjerte.

Amen.

230 **Lovprisning**

*Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen, således også nu og altid og i al evighed. Amen.*

235

Kirkebøn

Lad os bede sammen:

240 Himmelske Far!

Gør os åbne for den nye uge der nu kommer til os, så vi ikke skal frygte de
udfordringer og opgaver vi skal møde, men stoler på din trofasthed, og tager
imod dagen som en gave.

245

Hjælp os til at give afkald på alt det, som vi bruger til at hæve os op over andre
mennesker og på det, som forhindrer os i at se vor næste og vor næstes nød.

Vis os, at vi er hinandens brødre og søstre.

250

Giv os vilje til at hjælpe andre og ydmyghed nok til at modtage andres hjælp.

Forbarm dig over alle, som lider nød – åbenlyst eller i det skjulte, midt iblandt
os og overalt i verden. Stop krigene, hjælp alle levende væsner her på jorden.

255

Vær med dem, som har forladt deres hjem og fædreland – frivilligt som
udvandrere – eller tvungne som flygtninge.

260 Mæt de sultne. Vær nær hos de fængslende. Styrk de syge og dem, som finder
hverdagens byrder tunge at bære.

Trøst de sørgende og giv et levende håb til dem, som snart skal dø.

265 Forbarm dig over dem, som har fået særligt ansvar betroet jorden over – og i
vort eget land.

Hjælp dem til at træffe beslutninger, som er til gavn for mennesker. Velsign og
bevar vor konge, Frederik d. 10 og hele det kongelige hus. Lad fred og
270 retfærdighed og medmenneskelighed vokse i denne verden.

Vi beder for din kirke her i København, ligesom vi beder for alle kirker verden
over, hvor budskabet om din søn Jesus Kristus udgår fra.

275 Giv os alle frimodighed til at tale dit befriende ord til alle mennesker, der har
brug for at høre det.

Og til sidst, Herre, be'r vi, om du vil åbne vore øjne, så vi kan se din kærlighed.
Den kærlighed, der varer i al evighed.

280

I Jesu navn,

Amen.

285

Kilde
domkirken.dk

Kildetype
Dokumentation på online medie

290

Tags
24. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/stine-munchs-praediken-24-sondag-efter-trinitatis>

295

300